

Одам ҳамчун намояндаи инсоният: бозандешии пайдоиш, даъват ва суқути инсон Adam as Representative Humanity: Rethinking Origins, Vocation, and the Fall

Савол дар бораи он ки оё Одам ва Ҳавво ягона аввалин одамон буданд ё ба таври махсус ҳамчун намояндагони интихобшуда дар миёни аҳолии васеътарини инсонӣ интихоб гардидаанд, дар андешаи муосири илоҳиётӣ ҳарчи бештар аҳамият пайдо мекунад. Ин баҳс дар буриши тафсири Китоби Муқаддас, маълумоти илмии муосир ва антропологияи илоҳиётӣ ба миён меояд. Агар таълимоти анъанавии масеҳӣ одатан бар он асос меёфт, ки Одам ва Ҳавво аввалин ва ягона одамон буданд, имрӯз шумораи зиёди муҳаққиқон пешниҳод мекунанд, ки онҳоро ҳамчун шахсиятҳои намояндагӣ баррасӣ кунем, ки аз ҷониби Худо барои даъвати махсус интихоб шудаанд. Дар ин эссе ҳамин нуқтаи назар баррасӣ мешавад ва исбот карда мешавад, ки чунин хониш ҳақиқатҳои калидии илоҳиётиро нигоҳ медорад ва ҳамзамон Навиштаро бо дониши муосир мутобиқтар мепайвандад.

Дар маркази ин равиш тағйири таъкид ҷой дорад: Одам на он қадар ҳамчун аввалин инсонии биологӣ, балки ҳамчун аввалин инсонии аҳд фаҳмида мешавад. Дар Ҳастӣ 2 Одам ба боғи Адан ҷойгир карда мешавад ва вазифаи равшан мегирад, ки «онро кор кунад ва онро нигоҳ дорад». Ин ифодаҳо дорои сояи коҳинонӣ буда, нишон медиҳанд, ки нақши ӯ танҳо ба кишоварзӣ маҳдуд намешавад, балки хусусияти муқаддас дорад. Ба ӯ нигоҳ доштани фазое супурда шудааст, ки дар он ҳузури Худо ва ҳаёти инсон дар ҳамроҳангӣ қарор доранд. Дар чунин фаҳмиш, Одам ҳамчун як навъ намунаи коҳин-подшоҳ баромад мекунад, ки инсониятро пеши Худо намояндагӣ мекунад ва он даъватеро таҷассум менамояд, ки барои тамоми инсоният пешбинӣ шудааст.

Дар ин дурнамо, суқути Одам дар Ҳастӣ 3 на танҳо хатои ахлоқии шахсӣ, балки ноқомӣ дар иҷрои даъват мебошад. Ӯ боғро ҳифз намекунад, ба фиреб муқобилат намекунад ва фармони Худоро риоя намекунад. Дар натиҷа, оқибатҳои нофармонии ӯ аз худуди шахсияти худ берун мебароянд. Бетартибӣ ба ҳолати инсонӣ ворид мешавад ва Одам намояндаи инсонияти суқуткарда мегардад. Чунин фаҳмиш бо намунаи васеътарини Китоби Муқаддас мувофиқат мекунад, ки дар он Худо шахсони алоҳида ё гурӯҳҳои интихоб мекунад, то аз номи дигарон амал кунанд. Иброҳим барои халқҳои интихоб шудааст, Исроил - барои ҷаҳон, ва дар ниҳоят, Масеҳ - ҳамчун намоянда ва Начотдиҳандаи тамоми инсоният. Ба ин маъно, Одам дар оғози ин хатти намояндагӣ қарор дорад.

Яке аз бартариҳои ин равиш қобилияти он барои ҳамкориҳои созанда бо маълумоти илмии муосир мебошад. Тадқиқоти генетикӣ нишон медиҳанд, ки инсоният аз як ҷуфти ягона ба вучуд наомада, балки аз як популясияи васеътар пайдо шудааст. Мафҳумҳои чун «Ҳаввои митохондриялӣ» ва «гарданаи шишагӣ дар генетика» ба пайдоиши умумӣ дар дохили як ҷомеаи хурди барвақти инсонӣ ишора мекунанд, на ба як ҷуфти ибтидоии ягона. Фаҳмидани Одам ва Ҳавво ҳамчун намояндагони интихобшуда дар доираи чунин популясия ба илоҳиёт имкон медиҳад, ки ҳам ягонагии инсоният ва ҳам воқеияти таърихӣ суқутро тасдиқ кунад, бидуни талаб кардани фаҳмиши комилан ҳарфӣ Одам ҳамчун ягона аҷдоди тамоми насли инсон.

Илова бар ин, баъзе чузъиёти худи ривояти китоби Ҳастӣ баъзе тафсиргаронро водор мекунанд, ки эҳтимоли мавҷудияти одамони дигарро ҳамзамон бо Одам ва Ҳавво баррасӣ намоянд. Ҳикояи Қобил, ки метарсад, ки дигарон ўро мекушанд, зан мегирад ва шаҳр месозад, саволхоро дар бораи мавҷудияти як ҷомеаи васеътарини инсонӣ ба миён меорад. Гарчанде ки ин чузъиётро метавон дар доираи равиши анъанавӣ шарҳ дод, онҳо инчунин бо фикре мувофиқат мекунанд, ки Одам ва Ҳавво ягона одамон набуданд, балки ба таври махсус таъин шуда буданд.

Бо вучуди ин, ин нуқтаи назар бо мушкилиҳо низ рӯ ба рӯ мешавад. Аз нигоҳи илоҳиётӣ, он саволҳои муҳимро ба миён меорад, ки ба таълим дар бораи гуноҳи асли ва тафсири матнҳои калидии Аҳди Ҷадид, махсусан Румиён 5 ва 1 Қўринтиён 15, марбутанд. Расул Павлус Одамро ҳамчун касе муаррифӣ мекунад, ки тавассути ў гуноҳ ба ҷаҳон ворид шуд, ва ўро бо Масеҳ - «Одами охири» ки тавассути Ў начот меояд, муқоиса мекунад. Баъзеҳо бар ин назаранд, ки чунин муқоиса талаб мекунад, ки Одам ҳамчун аҷдоди умумибиологии тамоми инсоният фаҳмида шавад. Дигарон бошанд таъкид мекунанд, ки диққати Павлус на ба биология, балки ба намояндагӣ равона шудааст: ҳамон тавре ки Масеҳ ҷамаи онҳое, ки дар Ў ҳастанд, намояндагӣ мекунад ва начот медиҳад, Одам низ инсониятро дар ҳолати сукуткардаи он намояндагӣ мекунад.

Аз нигоҳи миссиологӣ, фаҳмиши намояндагон Одам бартариҳои назаррас дорад. Он таъкид мекунад, ки инсон будан на танҳо масъалаи пайдоиш, балки масъалаи даъват низ мебошад. Инсон бо ҳадафи зиндагӣ дар муносибат бо Худо, нигоҳубини офариниш ва инъикоси хислати Худо офарида шудааст. Дар ин ҳолат, достони Одам намунавӣ мегардад: он дар бораи даъвати инсон, нокомӣ ва ниёз ба начот нақл мекунад. Ин инчунин бо достони Исроил ҳамоҳанг аст, ки ў низ интиҳоб шудааст, қонун ва рисолат мегирад, аммо борҳо ва борҳо даъвати худро иҷро намекунад.

Ин равиш ҳамчунин нақши марказии Масеҳро ҳамчун инсони ҳақиқӣ ва вафодор таъкид мекунад. Дар он ҷое ки Одам ноком мешавад, Масеҳ муваффақ мегардад. Ў он даъватеро, ки ба Одам дода шуда буд, иҷро мекунад, итоати комил нишон медиҳад ва муносибати байни Худо ва инсониятро барқарор месозад. Ба ин маъно, Масеҳ на танҳо шахсияти ислоҳкунанда аст, балки амалӣ шудани воқеии он чизест, ки инсон аз ибтидо бояд мебуд. Пас, таълим дар бораи начот на танҳо ба бахшиш, балки ба барқарорсозии даъват ва хувияти инсон низ дахл дорад.

Дар ҳулоса, андеша дар бораи он ки Одам ва Ҳавво намояндагони интиҳобшуда буданд, на ягона одамон, як модели қонёкунандаи илоҳиётиро пешниҳод мекунад, ки ҳам Навишта ва ҳам дониши муосирро ба назар мегирад. Гарчанде ки он баъзе тасаввуроти анъанавиро зери савол мегузорад, мавзӯҳои калидии библиявиро нигоҳ медорад: ягонагии инсоният, даъвати Худо, воқеияти гуноҳ ва зарурати начот. Фаҳмидани Одам ҳамчун аввалин намояндаи инсоният дарки моро аз табиати инсон амиқтар мекунад ва равшантар ба Масеҳ ишора мекунад, ҳамчун амалӣ шудани мақсади ибтидоии инсон.

Лутфан ин мақоларо бо дўстони худ ва дигар хизматгорони Худованд Исо Масеҳ мубодила кунед, то ки андешаҳои нав ва таълими Каломи Худо имони халқи Худоро дар саросари ҷаҳон тақвият бахшанд.